

โรคขอบใบแห้ง

อาการ :

พบตั้งแต่ระยะกล้าจนถึงออกรวง ต้นกล้าเกิดจุดขนาดเล็กลักษณะซ้ที่ขอบใบของใบล่าง หลังจากนั้นจุดซ้จะขยายกลายเป็นทางยาวสีเหลืองและขยายขนาดตามความยาว ความกว้างของใบ ขอบแผล

เป็นขอบลายหยัก

ขอบใบจะแห้ง

และม้วนตาม

ความยาวใบ

แผลจะเปลี่ยน

เป็นสีเทา ถ้าเชื้อมี

ปริมาณมากจะทำให้

ท่อน้ำ ท่ออาหารอุดตัน

ต้นข้าวเหี่ยวเฉาและตาย

หรือเรียกอาการนี้ว่า

“ครีเสก”

การแพร่ระบาด :

▶ แพร่ระบาดไปกับน้ำ ในสภาพแวดล้อมที่มีความชื้นสูง ฝนตก ลมพัดแรง จะช่วยให้โรคแพร่ระบาดอย่างกว้างขวางรวดเร็ว

การป้องกันกำจัด :

▶ ใช้พันธุ์ข้าวที่ต้านทานโรค เช่น สุพรรณบุรี 60, สุพรรณบุรี 90, สุพรรณบุรี 1, สุพรรณบุรี 2 และ กข23

▶ ไม่ควรใส่ปุ๋ยไนโตรเจนมากในดินที่อุดมสมบูรณ์อยู่แล้ว

▶ ไม่ควรระบายน้ำจากแปลงที่เป็นโรคไปสู่แปลงอื่นๆ

▶ ควรเฝ้าระวังการเกิดโรค ถ้าปลูกข้าวพันธุ์ที่อ่อนแอต่อโรคนี้ ได้แก่ ขาวดอกมะลิ105, กข6, เหนียวสันป่าตอง และพิษณุโลก 2 และใช้สารป้องกันกำจัดเมื่อเริ่มพบอาการของโรคบนใบข้าว เช่น สเตร็ปโตไมซินซัลเฟต + อ็อกซีเตทตระไซคลินไฮโดรคลอไรด์, คอปเปอร์ไฮดรอกไซด์, ไตรเบสิกคอปเปอร์ซัลเฟต, ไอโซโปรโรโอเลน และออรอลินิคแอซิด

ผลิตและเผยแพร่

สำนักส่งเสริมการผลิตข้าว กรมการข้าว

ข้อมูลและภาพประกอบ

สำนักวิจัยและพัฒนาข้าว กรมการข้าว

โรคข้าวที่สำคัญ และการป้องกันกำจัด

ติดต่อสอบถาม : ศูนย์บริการชาวนา ศูนย์วิจัยข้าว
ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวใกล้บ้านท่าน
สำนักส่งเสริมการผลิตข้าว
โทร. 02-561-3962

www.ricethailand.go.th

เอกสารเผยแพร่ : สสช. 2554-05-030

โรคไหม้

อาการ :

▶ ข้าวเป็นโรคได้ตั้งแต่ระยะกล้า แตกกอ และออกรวง ลักษณะเกิดแผลที่ใบข้าว เป็นจุดสีน้ำตาลคล้ายรูปตา มีสีเทา

ตรงกลางแผล และ

จะลุกลามไปยัง

ข้อต่อของใบและ

ข้อต่อของลำต้น

ถ้าเป็นโรคในช่วง

ข้าวเพิ่งจะเริ่มให้

รวงเมล็ดจะลีบ

หมด แต่ถ้าเป็นโรค

ตอนรวงข้าวแก่

ใกล้เก็บเกี่ยวจะปรากฏรอยแผลซ้สีน้ำตาลที่บริเวณคอรวง

ทำให้รวงข้าวเปราะหักง่าย

การแพร่ระบาด :

▶ เกิดจากการปลูกข้าวหนาแน่น ใส่ปุ๋ยไนโตรเจนสูงและสภาพอากาศที่แห้งในตอนกลางวันและชื้นจัดในตอนกลางคืน ถ้าอากาศค่อนข้างเย็นและลมแรงจะทำให้โรคแพร่กระจายได้ดี

การป้องกันกำจัด :

- ใช้พันธุ์ต้านทานโรค เช่น สุพรรณบุรี 1, ชัยนาท 1, ปราจีนบุรี 1, พลายงาม, พิษณุโลก 1, เหนียวอุบล 2, เหนียวแพร่, สันป่าตอง 1, น้ำรู่ และดอกพะยอม
- ไม่ควรปลูกข้าวหนาแน่น โดยหว่านเมล็ดพันธุ์ในอัตรา 15 - 20 กิโลกรัม/ไร่
- ไม่ควรใส่ปุ๋ยไนโตรเจนสูงเกินไป ถ้าสูงถึง 50 กิโลกรัม/ไร่ โรคจะพัฒนาอย่างรวดเร็ว
- เมื่อพบโรคไหม้บนใบข้าวและเคยเป็นพื้นที่ระบาดของโรคไหม้ ควรคลุกเมล็ดพันธุ์ด้วยสารป้องกันกำจัดเชื้อรา และฉีดพ่นสารป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น คาซูกาไมซิน, ไตรไซโคลาโซล, คาร์เบนดาซิม, โพรคลอกลาส, เบนโนมิล, อีดีเฟนฟอส, ไอปีพี, ไอโซโปรโรโอเลน

โรคใบจุดสีน้ำตาล

อาการ :

พบมากในระยะแตกกอ แผลมีลักษณะเป็นจุดสีน้ำตาลรูปกลมหรือรูปไข่ ขอบนอกสุดของแผลมีสีเหลือง บางครั้งพบแผลเป็นรอยเปื้อนคล้ายสนิมกระจายทั่วไปบนใบข้าว และยังสามารถเกิดแผลบนเมล็ดข้าวเปลือกได้ ซึ่งเรียกว่า โรคเมล็ดด่าง

การแพร่ระบาด :

สปอร์ของเชื้อราปลิวไปตามลม และติดไปกับเมล็ดพันธุ์

การป้องกันกำจัด :

- ใช้พันธุ์ต้านทานโรค เช่น ปทุมธานี 1, หางยี 71 และเหนียวสันป่าตอง
- ปรับปรุงดินโดยการไถกลบฟาง หรือปลูกพืชปุ๋ยสด หรือปลูกพืชหมุนเวียน
- ใส่ปุ๋ยโปแตสเซียมคลอไรด์ (0-0-60) อัตรา 5 - 10 กิโลกรัม/ไร่ จะช่วยให้ข้าวเป็นโรคน้อยลง

- กำจัดวัชพืชในนา และใส่ปุ๋ยในอัตราที่เหมาะสม
- คลุกเมล็ดพันธุ์ก่อนปลูกด้วยสารป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น แมนโคเซบ, คาร์เบนดาซิม + แมนโคเซบ อัตรา 3 กรัม/เมล็ด 1 กิโลกรัม
- ถ้าพบอาการของโรคใบจุดสีน้ำตาลบนใบข้าวในระยะข้าวแตกกอ หรือระยะข้าวตั้งท้องให้ถอนทิ้งในสภาพฝนตกต่อเนื่อง อาจทำให้เกิดโรคเมล็ดด่าง ควรพ่นด้วยสารป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น อีดีเฟนฟอส, แมนโคเซบ, คาร์เบนดาซิม + แมนโคเซบ, เบนโนมิล + ไธแลม, ไอปีพี, เอ็มปีซี + แมนโคเซบ, ไธแลม และเบนโนมิล

โรคดอกฝักดาบ

อาการ :

ต้นกล้าจะแห้งตายหลังจากปลูกได้ไม่เกิน 7 วัน ในระยะแตกกอ ต้นข้าวที่เป็นโรคจะสูงกว่ากล้าข้าวปกติ ใบมีสีเขียวซีด มักย่างปล้องรากเน่าช้าเวลาถอนมักจะขาดตรงบริเวณโคนต้น เกิดรากแขนงที่ข้อ ลำต้นตรงระดับน้ำ บางครั้งพบกลุ่มเส้นใยสีชมพูตรงบริเวณข้อที่ย่างปล้องขึ้นมา ต้นข้าวที่เป็นโรคมักจะตาย

การแพร่ระบาด :

เชื้อราจะติดไปกับเมล็ด สามารถมีชีวิตในซากต้นข้าวและในดินได้เป็นเวลาหลายเดือน พบว่าหญ้าชันกาดเป็นพืชอาศัยของโรค

การป้องกันกำจัด :

- หลีกเลี่ยงการนำเมล็ดพันธุ์จากแหล่งที่เคยเป็นโรคระบาดมาปลูก
- กำจัดต้นข้าวที่เป็นโรคโดยการถอนและเผาทิ้ง
- หลังจากเกี่ยวข้าวควรไถน้ำเข้าที่นาและไถพรวนปล่อยน้ำเข้าที่นาประมาณ 1 - 2 สัปดาห์ เพื่อลดปริมาณเชื้อราสาเหตุโรคที่ตกค้างในดิน
- คลุกเมล็ดพันธุ์ข้าวด้วยสารป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น แมนโคเซบ, คาร์เบนดาซิม + แมนโคเซบ, เบนโนมิล + ไธแลม, แคปแทน, ไมโคลบูตานิลแมนโคเซบ และโปรคลอกลาส